

РЕЦЕНЗІЯ
на дисертаційну роботу
на дисертацію Слободянюка Дмитра Сергійовича
на тему «Удосконалення механізмів державного управління в сфері
інтелектуальної власності в Україні»,
поданої на здобуття наукового ступеня доктора філософії за
спеціальністю 281 – публічне управління та адміністрування
(галузь знань 28 «Публічне управління та адміністрування»)

Актуальність теми дисертаційного дослідження та її зв'язок із планами науково-дослідної роботи Чорноморського національного університету імені Петра Могили.

Актуальність тематики досліджень Слободянюка Дмитра Сергійовича обумовлюється об'єктивно тим, що в Україні механізми державного управління інтелектуальною власністю залишаються не ефективними. Фактично відсутні стимули для розробки та впровадження інноваційних рішень, система правової охорони функціонує недосконало, що зумовлено постійним реформуванням та процесами оптимізації в цій сфері, а рівень захисту прав інтелектуальної власності залишається низьким, кількість порушень прав суб'єктів інтелектуальної власності зростає.

Показовим є той факт, що започаткований в 2017 році український стартап «PatentBot» в 2022 році почав процес ліквідації. «PatentBot» – сервіс для реєстрації торговельних марок, патентів та об'єктів авторського права.

Вказане свідчить, що такі інноваційні стартапи в Україні не можуть бути повноцінно реалізовані, не знаходять державної підтримки, не мають стимулюючих факторів. Також можливо зазначити, що процес ліквідації пов'язаний ще й з тим, що сервіс не знайшов відповідної підтримки й серед користувачів, враховуючи незацікавленість в отриманні правової охорони на об'єкти інтелектуальної власності.

Необхідно вжити заходи, щоб переломити цю несприятливу ситуацію для вдосконалення механізмів державного управління інтелектуальною власністю, що зумовить розвиток сфери інтелектуальної власності в Україні в цілому.

У цьому контексті надзвичайно важливим є науковий аналіз механізмів державного управління у цій сфері та теоретичних розробок, які дозволять підвищити ефективність цих механізмів.

Таким чином, одержані Слободянюком Дмитром Сергійовичем в ході дослідження проблем удосконалення механізмів державного управління у сфері інтелектуальною власністю, висновки і рекомендації, є актуальними і відповідають потребам реально існуючої ситуації в Україні предмету дослідження та об'єктивній необхідності вирішення окреслених у дисертації проблем практичного подолання проблем у сфері інтелектуальної власності на всіх рівнях державного управління та суспільних відносин.

Загальна оцінка змісту роботи.

Результати ознайомлення із змістом дисертації дозволяють вважати її

завершеною науковою роботою, яка містить результати проведених наукових досліджень проблем удосконалення механізмів державного управління у сфері інтелектуальною власністю.

Дисертація написана грамотною науковою мовою, логічно структурована, матеріал викладається послідовно і зрозуміло. Логіка структури дисертаційної роботи визначається її метою та послідовністю виконання завдань. Одержані в ході дослідження результати мають відповідний рівень наукової новизни і в цілому формують достатній рівень наукової новизни цієї дисертаційної роботи.

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, їх достовірність і новизна.

Низка поставлених і розв'язаних в дисертаційній роботі задач за переліком та змістом є достатньою для досягнення мети дослідження. Аналіз дисертації демонструє змістовний підхід автора до вирішення поставлених завдань, що систематизуються у мету дослідження. Наукові положення, що становлять наукову новизну дисертаційної роботи, висновки і рекомендації опираються на ґрунтовні дослідження, здійснені на основі аналізу наукових праць багатьох відомих українських та закордонних науковців, опрацювання великого масиву статистичних даних, результатів власних наукових досліджень, що свідчить про достатню міру їх обґрунтованості.

Методологічною основою дисертаційного дослідження є загальнонаукові та спеціально-наукові методи слугують методологічною основою для розв'язання завдань поставлених у цьому дослідженні. Для поділу підходів до механізмів державного управління інтелектуальною власністю, зокрема, у сфері стимулювання інтелектуальної (інноваційної) діяльності, правової охорони та захисту інтелектуальної власності, на окремі елементи та подальшого об'єднання їх у межах єдиного предмета дослідження використовувався метод аналізу та синтезу. З метою дослідження історичних етапів становлення державного управління у сфері стимулювання інтелектуальної (інноваційної) діяльності, правової охорони та захисту інтелектуальної власності – історичний метод. Автором було використано метод комплексного аналізу для інституціонального вивчення державно-управлінських функцій у сфері інтелектуальної власності. Для дослідження відповідності нормативно-правового, інституційного, функціонального забезпечення державного управління інтелектуальної власності в Україні використовувався метод нормативно-правового та інституційно-функціонального аналізу. Метод моделювання було використано задля підвищення ефективності державного управління інтелектуальною власністю в Україні. З метою забезпечення послідовності проведення цього наукового дослідження автор використав метод логічного узагальнення.

Інформаційними джерелами дослідження стали Конституція України, нормативно-правові акти України та країн-членів і інституцій Європейського Союзу, програмні документи державних органів України, монографії і статті вітчизняних і зарубіжних авторів.

Теоретичне і практичне значення результатів дослідження.

Теоретичне значення результатів проведеного дослідження полягає у обґрунтуванні дисертантом теоретичних та методичних положень здійснення дослідження проблем удосконалення механізмів державного управління у сфері інтелектуальної власності.

У дослідженні сформульовані пропозиції щодо вдосконалення правового, інституційного, організаційного, політичного, економічного та соціального механізмів державного управління у сфері стимулювання інтелектуальної (інноваційної) діяльності, правової охорони та захисту інтелектуальної власності. Теоретичні висновки та пропозиції можуть бути використані в нормотворчому процесі при підготовці нормативно-правових та підзаконних актів, предметом регулювання яких є сфера інтелектуальної власності. Пропозиції, розроблені у дослідженні, можуть бути покладені в основу Концепції вдосконалення державного управління у сфері інтелектуальної власності. Окремі здобутки, отримані в дисертаційній роботі, можуть застосовуватися в правореалізаційному процесі, зокрема в діяльності Міністерства економіки України, Міністерства культури України, органів внутрішніх справ та митних органів, державних інспекторів України з питань інтелектуальної власності, Антимонопольного комітету України та Національного органу інтелектуальної власності, зокрема, Українського національного офісу інтелектуальної власності та інновацій.

Положення дисертаційної роботи можуть знайти застосування в навчальному процесі під час викладання тем, пов'язаних із механізмами державного управління, державним управлінням у сфері інтелектуальної власності тощо, а також у науковій діяльності, зокрема, при розробці пропозицій щодо вдосконалення окремих механізмів державного управління у сфері інтелектуальної власності або в інших сферах.

Ідеї та положення дисертації використано: Управлінням освіти Миколаївської міської ради щодо здійснення публічних закупівель якщо роботи, товари чи послуги можуть бути виконані, поставлені чи надані виключно певним суб'єктом господарювання у зв'язку з необхідністю захисту прав інтелектуальної власності, а саме питань нормативно-правового регулювання сфери інтелектуальної власності, державної системи правової охорони та захисту інтелектуальної власності, переліку державних органів, які реалізують державну політику у сфері інтелектуальної власності та їх повноважень (довідка про впровадження №3663/13.01.01-07/24 від 12.10.2023); Управлінням з питань культури та охорони культурної спадщини Миколаївської міської ради щодо питань взаємодії з суб'єктами авторського права та суміжних прав, організаціями колективного управління, творчими спілками, а також у процесі підготовки тематичних семінарів присвячених питанням інтелектуальної власності (квітень-травень 2021 року) для керівників та фахівців закладів культури міста Миколаєва з метою підвищення їх кваліфікації та професійного розвитку в питаннях щодо: поняття права інтелектуальної власності, об'єктів права інтелектуальної власності, суб'єктів права інтелектуальної власності, підстав виникнення (набуття) права

інтелектуальної власності, особистих немайнових та майнових прав інтелектуальної власності, правил використання та розпорядження об'єктами інтелектуальної власності, окремих аспектів авторського права та суміжних прав, діяльності організацій колективного управління, правового регулювання сфери інтелектуальної власності, державної системи правової охорони інтелектуальної власності, а також ефективних способів захисту порушених прав на об'єкти інтелектуальної власності (довідка про впровадження №58/15.01.10/23-2 від 11.10.2023); Миколаївським регіональним центром підвищення кваліфікації щодо державного управління у процесі підготовки тем/модулів загальної професійної програми підвищення кваліфікації (модуль «Традиції та інновації публічного управління» ЗП програми «Професійна та соціальна адаптація державного службовця» (2020-2023), загальних/спеціальних короткострокових програм, проведення консультацій та викладанні лекцій для державних службовців категорій Б та В, посадових осіб місцевого самоврядування V- VII категорій посад, депутатів місцевих рад в рамках проєкту «Безоплатна правнича допомога» (2018-2022) щодо питань державного управління інтелектуальною власністю в Україні, зокрема, функцій державного управління у сфері інтелектуальної власності та сутності механізмів державного управління інтелектуальною власністю та їх місця у системі державного управління, а також окремих аспектів удосконалення вказаних механізмів, що стосуються реалізації державно-управлінських функцій стимулювання інтелектуальної (інноваційної) діяльності, правової охорони та захисту об'єктів інтелектуальної власності в Україні (довідка про впровадження №248/03/14/2023 від 10.10.2023).

Теоретичні положення та практичні рекомендації, які обґрунтовано в дисертаційній роботі, впроваджені в навчальний процес у ході підготовки фахівців за освітньо-кваліфікаційними рівнями «бакалавр» та «магістр» за напрямом «Публічне управління та адміністрування» денної та заочної форми навчання при викладанні навчальних дисциплін «Публічна служба», «Правові засади публічної служби», «Публічна політика», «Вступ до спеціальності» у Чорноморському національному університеті імені Петра Могили (довідка про впровадження № 08/06/03-2 від 10.10.2023 р.).

Повнота апробації результатів дослідження

Результати дослідження опубліковано в 8 наукових працях загальним обсягом 6,4 друк. арк. (особистий внесок автора – 4 друк. арк.), серед яких: 4 статті у наукових фахових виданнях України та 4 публікації у матеріалах міжнародних та всеукраїнських науково-практичних конференцій.

Одержані результати доповідались і одержали схвалення на міжнародних та всеукраїнських наукових та науково-практичних конференціях, круглих столах. Таким чином, рівень апробації та публікації одержаних результатів дослідження є достатнім.

Дотримання принципів академічної доброчесності

Порушень академічної доброчесності в дисертаційній роботі Слободянюка

Дмитра Сергійовича не виявлено. Дисертація містить посилання на джерела запозичень теоретичних положень, використаних інформаційних матеріалів.

Дискусійні положення та зауваження до дисертаційного дослідження.

При загальній позитивній оцінці даної дисертації, с підстави звернути увагу на наявність у ній окремих дискусійних моментів і зробити певні зауваження:

1. У першому розділі під назвою «Теоретичні засади державного управління інтелектуальною власністю в Україні» дисертант зазначає, що відсутність теоретичних розробок щодо удосконалення механізмів державного управління у сфері інтелектуальної власності не сприяє вирішенню проблеми охорони та захисту об'єктів інтелектуальної власності, а також стимулювання інтелектуальної (інноваційної) діяльності у державі, що, зважаючи на численні фактори, є актуальним питанням для забезпечення національної безпеки, зростання економіки, а також, внутрішньої та зовнішньої політики держави. Хоча дисертант і розкриває аспекти забезпечення національної безпеки України за рахунок удосконалення відповідних механізмів, але в повній мірі вказане питання не розкривається в дисертаційній роботі.

2. У другому розділі під назвою «аналіз забезпечуючих компонентів державного управління інтелектуальною власністю в Україні» дисертант вказує, що органи державної влади, віднесені до організаційної структури державного управління у сфері інтелектуальної власності в Україні, мають значні повноваження для здійснення стимулюючої, контрольної, правоохоронної та правозахисної діяльності. Крім того, зазначає, що при розподіленні таких повноважень не вдалося повністю уникнути їх дублювання. Незважаючи на той факт, що дисертант наводить перелік державних органів, які утворюють систему державного управління у сфері інтелектуальної власності та звертає увагу на окремі проблеми дублювання повноважень не наводить в роботі графічних матеріалів, які б в повній мірі відображали проблеми взаємодії таких державних органів та реалізації їх повноважень. У зв'язку із цим, питання дублювання повноважень державних органів у сфері інтелектуальної власності в Україні варто було представити більш ширше, розкрити їх суть та наслідки, а також окреслити конкретні шляхи вирішення цих питань.

3. У третьому розділі під назвою «Удосконалення механізмів державного управління інтелектуальною власністю в Україні» дисертант розглядає питання подолання проблем, що ускладнюють ефективну реалізацію державно-управлінських функцій у сфері інтелектуальної власності та вказує, що удосконалення системи правової охорони інтелектуальної власності є неможливим без визначення правових підходів до нормативно-правового регулювання означеної суспільної сфери та законодавство у сфері інтелектуальної власності потребує модернізації у зв'язку з останніми політико-правовими змінами в Україні. Однак не вказує причинно-наслідкових зв'язків між політико-правовими змінами в Україні та необхідністю модернізації системи державного управління у сфері інтелектуальної власності. Вважаємо, що розгляд таких аспектів може стати підґрунтям для

більшого розкриття питання модернізації системи державного управління у сфері інтелектуальної власності в Україні.

Однак зазначені зауваження суттєво не знижують загальної позитивної оцінки отриманих наукових результатів і можуть бути предметом активної дискусії під час захисту дисертаційної роботи.

Загальний висновок

Дисертаційна робота Слободянюка Дмитра Сергійовича на тему «Удосконалення механізмів державного управління в сфері інтелектуальної власності в Україні» є завершеним самостійним дослідженням, спрямованим на розв'язання важливого наукового завдання — обґрунтування теоретичних положень та розробка практичних рекомендацій щодо удосконалення механізмів державного управління в сфері інтелектуальної власності в Україні.

Отримані автором дисертаційного дослідження результати, висновки і пропозиції мають суттєве наукове значення у сфері поглиблення теоретичних основ удосконалення механізмів державного управління у сфері інтелектуальної власності в Україні. Дисертація написана діловою українською мовою з науковим стилем її викладу та використанням спеціальної термінології. Стилiстичне оформлення визначається достатньою логічною ясністю, точністю та високим теоретико-методичним рівнем висвітлення аналізованих питань.

За змістом, оформленням та апробацією основних положень дисертація Слободянюка Дмитра Сергійовича на тему «Удосконалення механізмів державного управління в сфері інтелектуальної власності в Україні» відповідає вимогам Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженому Постановою Кабінету міністрів України № 44 від 12 січня 2022 року зі змінами і доповненнями, а її автор — Слободянюк Дмитро Сергійович — заслуговує присудження ступеня доктора філософії в галузі знань 28 «Публічне управління та адміністрування» за спеціальністю 281 – публічне управління та адміністрування.

Рецензент:

доцент кафедри місцевого
самоврядування регіонального
розвитку та політичної аналітики,
Чорноморського національного
університету імені Петра Могили (м. Миколаїв),
кандидат наук з державного управління, доцент

Штирнов О.М.

